

Retten til samisk opplæring

Opplæringsloven kapittel 6

Markus Setså Borge
rådgiver

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

– virker til Nordlands beste

Dagens tema

- Målsetningen er at kommunene utenfor forvaltningsområdet skal vite hvilke rettigheter elever har til samisk opplæring
- Først noen begreper
- Deretter ser vi hvilke rettigheter eleven har

Begreper i loven

Opplæringslova § 6-1

Statsforvalteren i Nordland

Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje

— virker til Nordlands beste

«Same»

- Avgjørende for enkelte rettigheter

Opplæringslova § 6-1

- «same: person som **kan skrivast** inn i samemantallet [sametingets valgmanntall] [jf. Sameloven § 2-6] og barn av dei som kan skrivast inn»
- Husk: det er ikke et krav til å faktisk være innført i Sametingets valgmanntall.

«Sametingets valgmanntall», sameloven § 2-6

Subjektivt vilkår

- «oppfatter seg selv som same»

Ett av tre alternative objektive vilkår

- a) «har samisk som hjemmespråk», **eller**
- b) «har eller har hatt forelder, besteforelder eller oldeforelder med samisk som hjemmespråk», **eller**
- c) «er barn av person som står eller har stått i Sametingets valgmanntall(...)».

- Barn: biologiske og adopterte
- «Hjemmespråk»: språket benyttet i hjemmet under oppveksten

«Samisk»

Opplæringslova § 6-1

- «samisk: nordsamisk, sørsamisk eller lulesamisk»
- Likestilte språk i lowerket
- Elevene kan velge hvilket språk

«Samisk distrikt»

- «det samiske forvaltningsområdet etter § 3-1 i samelova»
- Regulert i forskrift om forvaltningsområdet for samisk språk.
- Oppdatert 1. juli 2020.

Kommunene i forvaltningsområdet

Troms og Finnmark/Romsa ja Finnmárku

- Kárášjoga/Karasjok
- Guovdageainnu/Kautokeino
- Unjárgga/Nesseby
- Porsáŋggu/Porsanger
- Deanu/Tana
- Gáivuona/Kåfjord
- Loabága/Lavangen
- Dielddanuori/Tjeldsund

Nordland/Nordlánnda

- Aarborten/Hattfjelldal
- Hábméra/Hamarøy

Trøndelag/Trööndelage

- Raarvihken/Røyrvik
- Rossen/Røros
- Snåasen/Snåsa

Hva har elevene rett til?

Opplæringslova §§ 6-2 og 6-3

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

— virker til Nordlands beste

Samisk i grunnskolen, jf. oppl. § 6-2

Samer i grunnskolealder

- Har rett til opplæring i **samisk**, uansett hvor de bor i Norge
- Viktig: ikke opplæring på samisk

I samiske distrikt

- Alle i grunnskolealder: rett til opplæring i og på **samisk**
- Kommunen kan fastsette i forskrift at **alle elever** i grunnskolealder skal ha opplæring i **samisk**

Samisk i grunnskolen, jf. oppl. § 6-2

Utenfor samisk distrikt

- Hvis ti elever ønsker det, har de rett på opplæring i og på samisk
- Retten gjelder så lenge det er seks elever igjen i gruppa

Hvor skal opplæringen skje?

Opplæringslova § 6-2 tredje ledd:

- Kommunen kan vedta å legge opplæringen **på samisk** til én eller flere skoler i kommunen
- Med andre ord: opplæring i **samisk** skal i utgangspunktet foregå på nærskolen
 - Men som vi skal se på neste bilde, det finnes mange unntak

Alternative opplæringsformer i samisk

Forskrift til opplæringslova § 7-1

- Hvis opplæringen ikke kan gis av egnet undervisningspersonale ved skolen

For eksempel:

- Fjernundervisning
- Intensivundervisning
- Særlige leirskoleopphold

For elever i grunnskolen skal dette utarbeides i samråd med foreldrene

Barnas medbestemmelse

- Fra og med 8. årstrinnet avgjør elevene selv om de vil ha opplæring i og på samisk etter § 6-2 i opplæringslova, jf. sjette ledd.

Samisk i videregående skole, jf. oppl. § 6-3

Samer i videregående opplæring

- Har rett til opplæring i **samisk**

Enkeltvedtak om samisk opplæring

- Avgjørelser om elever skal ha opplæring i eller på samisk etter oppl. §§ 6-2 og 6-3 skal treffes i form av enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.
- Dette er bekreftet nylig med Utdanningsdirektoratet

Samisk i friskoler

- I utgangspunktet ingen rett til verken opplæring i eller på samisk etter friskolelova.
- Men skolene kan velge å tilby dette
- Praksisavklaringer:
 - Det er tillatt med fjernundervisning i samisk i friskoler

Takk for meg

Markus Setså Borge
rådgiver

Statsforvalteren i Nordland

*Nordlaanten Staatehaaltoje
Nordlánda Stáhtaháldadiddje*

